

‘Krekel’ van Annet Schaap

Lesvoorbereiding van Silvie Vanoosthuyze van Odisee Campus Dilbeek in het kader van de Boon voor Onderwijs 2026.

Silvie Vanoosthuyze geeft les aan tweedejaars Educatieve Bachelor Secundair Onderwijs (onderwijsvakken Nederlands, Project Kunstvakken, Project Algemene Vakken en Geschiedenis).

Het resultaat van haar leesles voor vakdidactiek is een werkblad dat je kunt gebruiken voor leerlingen van het zesde leerjaar lagere school en het eerste leerjaar secundair (zie volgende pagina's).

1. Kick-off

- We beluisteren een interview met Annet Schaap door Bent van Looy (bron: VRT MAX)
- De studenten lezen een aantal stukjes uit het begin van ‘Krekel’ (Deel 3: Het grijze huis) volgens de methodiek Samenlezen.

2. Les vakdidactiek over leren lezen

- De studenten lezen het eerste hoofdstuk van ‘Krekel’ en daarna een informatieve tekst rond tatoeages en tatoeëren.
- De informatieve tekst is, net als ‘Krekel’, op niveau van de doelgroep van de opleiding van de studenten, namelijk eerste graad secundair onderwijs.

Doel:

- Studenten ervaren hoe de sleutels van een effectieve leesdidactiek vertaald kunnen worden in een concrete leesles (directe instructie in dit geval van een aantal leesstrategieën).
- Studenten lezen en verbinden verschillende teksttypes met elkaar en passen leesstrategieën toe.

Resultaat:

Werkblad dat geschikt is voor leerlingen van het zesde leerjaar lagere school en het eerste leerjaar secundair (zie volgende pagina's).

3. Toekomstige lessen

Op het programma van de volgende lessen staan deze activiteiten:

- een modern sprookje lezen uit 'De meisjes van Annet Schaap'
  - een eigen versie van een bestaand sprookje schrijven
  - informatieve teksten lezen rond rouwverwerking
  - een stellingenspel rond enkele mooie zinnen en uitspraken uit het boek 'Krekel'
  - de voorbereiding van de auteurslezing
  - theaterlezen van een favoriet stuk uit 'Krekel'
-

Wil jij ook een tattoo?

Wat ga je vandaag leren?

- **We staan stil bij de volgende strategieën: wat houden ze in? Wanneer zet je ze in? Hoe zet je ze in?**
  - Voorkennis inzetten
  - Vragen stellen
  - Samenvatten
- **Concreet kan je na deze les enkele belangrijke leesstrategieën zelfstandig inzetten.**
  - Je kan voorkennis aftoetsen aan wat je in de tekst leest: klopt wat in de tekst staat? Is wat je dacht te weten juist?.
  - Gericht op zoek gaan naar antwoorden op vragen die je jezelf bij de tekst stelt;
  - Je kan de inhoud van een alinea samenvatten
  - Je kan de belangrijkste info van een alinea aanduiden (= de kernzin)
  - Je kan een tekst vanuit die kernzinnen samenvatten in een overzichtelijk schema

Inleiding: Krekel en de vragen die we ons daarbij stellen

Dit jaar lezen we samen het boek *Krekel* van Annet Schaap. Misschien ben je al in het boek begonnen, misschien niet... Niet erg, we lezen nu samen het begin van het boek.

Geniet van het verhaal, maar zet wel een ? in de kantlijn wanneer tijdens het lezen een vraag in je opkomt.

(...) Het is een meisje en ze heet Eliza.

Binnen hangen de muren ook vol, Eliza ziet zeilschepen, zonnen, manen, een enorme krullende banier met MOEDER erin. Aan een tafel vol inktspetters zit een man een bord zuurkool te eten. Als het meisje binnenkomt, kijkt hij op. Zijn bril heeft vergrootglazen, erachter drijven twee grote blauwe knikkers in een geelachtig wit. Met die knikkers bekijkt hij het meisje kauwend, van haar hoofd tot haar voeten.

‘Hallo,’ fluistert Eliza. De man zegt niets terug. Ze haalt een briefje uit haar jaszak en legt het op tafel. Vijf namen staan erop, in bibberige potloodletters. ‘Eh... deze alstublieft.’

De man pakt het briefje niet op, hij blijft maar kijken. Op zijn armen, zijn handen en op wat ze van zijn borst kan zien is geen plekje huid meer leeg. Hij slikt zijn hap door.

‘Het gaat er nooit meer vanaf, hè? Je hele leven niet. Dat snap je toch welf?’

‘Ja meneer...’ Eliza hoort hoe haar stem klinkt: hoog en meisjesachtig. Ze duwt haar handen in de zakken van haar jas, schraapt haar keel en probeert lager te praten. ‘Dat eh... dat moet ook.’

Ze legt het geld naast het briefje. Eén dollar per woord stond er buiten op de prijslijst. Vijf dus, dan houdt ze er nog vijf over. Die stopt ze terug in haar zak.

De man klapt de bril omhoog, zo zijn z’n ogen opeens veel kleiner. Hij knijpt ze samen en blijft naast haar kijken. Ook het geld pakt hij niet aan. Dan neemt hij nog een grote hap en schudt zijn hoofd.

‘Hou je centen maar,’ kauwt hij. ‘Onder de zestien doe ik ze niet.’

Eliza richt zich gauw op, om wat langer te lijken: ‘Ik ben bijna...’

‘Ja hoor, vast,’ zegt de vergrootglasman. ‘Twaalf, eerder. Enne...’ Zijn ogen glijden nog eens over haar slobberige jas en haar te grote muts. ‘Meisjes doe ik ook niet.’

Eliza hapt naar adem. ‘Ik bèn helemaal geen....’

‘Je ken nu van alles gaan zeggen meissie, maar ik geloof je toch niet. Dus laat maar.’

‘Ik ben écht geen meisje!’ zegt Eliza. Ze hoort zelf hoe meisjesachtig dat klinkt.

‘Tuurlijk niet,’ zegt de man. ‘En ik ben blind. Glad huidje. Poppenoogjes... Ik heb me principes meissie, en daar hou ik me aan. Altijd.’

(...)

‘Tenminste,...’ zegt hij dan.

Eliza was al bijna bij de deur, maar blijft staan.

‘Tenminste, niet voor een dollar per woord. Die mogen dubbel betalen.’

‘Wat zegt u?’

‘Je hebt me best gehoord.’

‘Dubbel? Tien d... Maar dat is al ons geld!’

‘Tja... Graag of niet.’

‘Ja maar, nee maar...’ struikelt het meisje.; ‘U zei eerst...’

‘En nu zeg ik dit.’ De man krabt zijn nek en rekt zich eens rustig uit.

Afzetter! denkt Eliza. Haar allerlaatste geld.

(...)

‘Wat hebben we hier? Ja-mes...’ leest hij langzaam. ‘James?’ Jos-hu-a... El-li-ot, O-li... staat daar Oliver? Enne...’

‘Billy,’ fluistert Eliza. Ze voelt opeens haar ogen prikken.

‘Billy. Best hoor. En waarzo wil je ze precies?’

‘Eh... ergens eh... waar ik het zelf kan lezen. Maar iemand anders niet.’ Ze wijst naar haar bovenbeen. ‘Hier?’

‘O, ik weet nog wel meer plekken...’ De man geeft haar een knipoogje. ‘Maar daaro is ook best. Zeker weten?’

Ze knikt.

Helemaal niet zeker, bibbert haar bovenbeen, ik weet helemaal niet of...

Maar Eliza luister niet en begint haar broekspijp op te rollen. De huid eronder heeft kippenvel.

De vergrootglasman begint onder tafel iets aan te trappen. Er klinkt geknars en daarna een gestaag ratelen. Hij tast op een plank achter zich en zijn hand komt terug met een zoemend apparaatje. Aan de bovenkant gaat een klein naaldje naar binnen en naar buiten, zo snel dat ze het bijna niet kan zien.

‘Nee, helemaal uit die broek. Anders ken ik d’r niet bij.’

Eliza aarzelt even, maar laat dan de broek op de grond vallen.

(...)

De man petst met zijn hand op een ijzeren krukje. ‘Hier met dat been.’

‘D.... doet het pijn?’ Ze hoort dat haar stem meer bibbert dan ze wil.

‘Ach, pijn. Wat zal ik zeggen...’ De man knipt een lampje aan en klap de vergrootglasbril weer voor zijn ogen. Het apparaatje ratelt harder als het dichterbij komt. ‘Ja. Ja, het doet pijn.’

(uit: Annet Schaap (2025). *Krekel*. Querido, pp. 9-13)

Wat zijn je eerste indrukken, gedachten of gevoelens bij dit verhaal?

Heb je zin om verder te lezen? Waarom (niet?)

Welke vragen zijn in je opgekomen terwijl je het fragment las? Zie de ? die je in de kantlijn noteerde. Noteer je vragen hieronder. Ik noteerde alvast enkele zaken die ik me afvroeg:

Hoe oud zou Eliza zijn? En waarom zegt ze dat ze een jongen is?

Hoeveel pijn zou het doen om een tattoo te zetten? Waarmee zou je dat kunnen vergelijken?

Zouden jongens vaker een tattoo zetten dan meisjes? De brillenglasman wil immers geen meisjes tatoeëren (zegt hij).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat kom je in dit fragment te weten over tattoos? Lijst dit kort op met je buur.

.....

.....

.....

.....

Wat wist jij al van tattoos (of: tatoeages)? Noteer een * naast wat je hierboven noteerde.

Wat wist jij nog niet van tattoos? Noteer een + naast wat je hierboven noteerde.

Wat weet jij nóg over tattoos? Noteer het hieronder.

.....

.....

.....

.....

Wil jij ooit een tattoo laten zetten? Waarom wel/niet?

.....

.....

Op zoek naar antwoorden

Voor het lezen: je stelt jezelf vragen en inventariseert je voorkennis

We lezen straks een informatieve tekst met als titel 'Tatoeages'. Daarnet somde je al op wat je over tatoeëren weet én wat je in het tekstfragment te weten bent gekomen.

Wat zou je nóg willen weten over tattoos? Noteer samen met je buur minimaal 3 vragen
Nummer de vragen.

.....

.....

.....

.....

Waarom is het belangrijk om je **vóór het lezen** vragen te stellen?

Tijdens het lezen: je gaat op zoek naar antwoorden op je vragen en je controleert of wat je wist, juist is en wat je bijleert.

Lees de tekst een eerste keer. Pauzeer minimaal 2x tijdens het lezen.

Noteer een **+** in de kantlijn wanneer je **iets** te weten komt **wat je nog niet wist**.

Noteer een **!** wanneer je **een antwoord** vindt **op de vragen** die je in het kader hierboven noteerde.

Noteer een ***** als **wat je wist klopt**.

Noteer een **?** als er tijdens het lezen een **nieuwe vraag** bij je opkomt of wanneer je iets niet begrijpt. Formuleer je vraag hieronder.

.....

.....

.....

Na het lezen: je gaat of je op al je vragen een antwoord hebt gevonden. Zo niet, dan bedenk je hoe en waar je een antwoord kan vinden op die vraag.

Neem er je genummerde vragen terug bij. Noteer in eigen woorden een antwoord op de vraag of vragen die in de tekst beantwoord werden. Werk samen met je buur.

.....
.....
.....

Bespreek samen waar en hoe je een antwoord kan vinden op de vragen die niet beantwoord werden.

.....
.....
.....

Waarom is het belangrijk om je **tijdens en ná het lezen** vragen te stellen?

: Welke vragen kan je jezelf stellen? Zie **strategiekaart** 'vragen stellen'

Terug naar het begin: je persoonlijke mening

Bekijk nog eens wat je aan het begin van de les noteerde op de vraag of jij ooit een tattoo zou willen. Is je mening veranderd na het lezen van het de tekst?

Een alinea en een tekst samenvatten

Opdracht 1: beluister de leerkracht

Met de tekst 'Tatoeages' leren we vandaag ook nog hoe een alinea is opgebouwd en hoe je een alinea kan samenvatten. Zij toont je waar de belangrijkste info van een alinea te vinden is en hoe je de alinea kan samenvatten.

Opdracht 2: opbouw van een alinea

Noteer hieronder hoe een **alinea** is **opgebouwd** en omcirkel de letter waar je de **belangrijkste info** vindt.

K .....

U .....

S .....

Opdracht 3: tussentitels

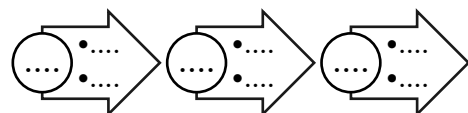
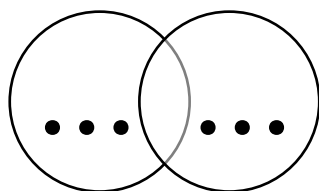
Vat alinea's **2 en 3** samen **met je buur**. Noteer de samenvatting of de kern van de alinea als een tussenkop in de tekst.

Vat alinea's **4 en 5 alleen** samen. Noteer de samenvatting of de kern van de alinea of alinea's als een tussenkop in de tekst.

Opdracht 4: een tekst schematiseren

Wanneer je de belangrijkste info in elke alinea hebt gedetecteerd, dan is het niet moeilijk meer om **een schema** te maken, zeker niet wanneer er tussentitels in een tekst staan. Een schema **vat de belangrijkste info van een tekst overzichtelijk, in kernwoorden samen**.

★ De info en structuur van een tekst bepaalt wélk schema het meest geschikt is om je tekst samen te vatten in een schema. Bepaal welk schema geschikt is voor een: chronologische tekststructuur, een opsommende en beschrijvende tekststructuur en een vergelijkende tekststructuur.

onderwerp	hoofdgedachte
hoofdpunt	uitleg en/of voorbeeld

Welk schema past het best bij de tekst 'Tatoeages'? Ken je nog een andere schema dat geschikt is om deze tekst samen te vatten?

Vat samen met de leerkracht de eerste alinea **samen**. Vat de rest van de tekst met je buur samen.

Waarom is het goed om een schema van een tekst te maken?

Wat neem je mee uit deze les? Wat wil je bij een volgende leesopdracht zéker doen?

Tatoeages

1 **Een tatoeage is een afbeelding in je huid die is aangebracht met speciale inkt. Het**
2 **tatoeëren van het lichaam bestaat al eeuwen. Vroeger werd het vaak gedaan tijdens**
3 **rituelen en was een tattoo een manier om te laten zien dat je bij een bepaalde groep**
4 **hoorde.**

1

5 .....

6 Een tatoeage wordt gemaakt door inkt in je huid te injecteren. Wat je ziet is het restant
7 inkt dat je in de diepere laag van de huid is blijven zitten. Je kunt afbeeldingen bijna
8 overal op je lichaam laten zetten. Soms heb je niet eens in de gaten dat het om een
9 tatoeage gaat, als bijvoorbeeld wenkbrauwen of lippen getatoeëerd zijn. Dit wordt
10 permanente make-up genoemd. De meest populaire plaatsen voor een tatoeage zijn de
11 onderrug en de enkels.

2

12 .....

13 Tatoeages worden meestal in speciale winkels aangebracht, ook wel studio's of shops
14 genoemd. Elke tatoeëerder heeft een vergunning nodig en moet aan de richtlijnen voor
15 hygiënisch werken houden.
16 Het is verboden een tatoeage of piercing aan te brengen bij kinderen onder de 12 jaar.
17 Voor jongeren van 12 tot 16 jaar moet er toestemming van de ouders zijn. De ouders
18 moeten ook aanwezig zijn bij het zetten van de tatoeage of piercing. Bij jongeren tussen
19 de 12 en 16 jaar mag er geen tatoeage op het hoofd, de hals, de polsen of handen gezet
20 worden.

3

21 .....

22 Bij het zetten van een tatoeage kunnen infecties worden overgedragen. Ook kunnen er
23 allergieën ontstaan door de inkt. Daarom is het belangrijk om erop toe te zien dat je naar
24 een tatoeagestudio gaat waar hygiënisch wordt gewerkt. Let er bijvoorbeeld op of de
25 werkruimte schoon is en of er voor en na iedere tatoeage wordt gedesinfecteerd.
26 Worden er voor iedere klant nieuwe naalden gebruikt? Trekt de tatoeëerder nieuwe
27 handschoenen aan voor hij begint en gebruikt hij steeds een nieuw scheermesje?
28 Natuurlijk is het niet makkelijk om dit allemaal in één oogopslag te zien. Als je twijfels
29 hebt, is het beter om nog even rond te kijken. Stel gerust ook vragen in de winkel zelf.

30 .....

31 Wanneer je spijt hebt of genoeg hebt en deze weg wilt laten halen, bestaan daar vier
32 methoden voor. Je kunt lagen huid met chemicaliën wegbranden. Ook kun je ze verder
33 afschrapen, wegsnijden of met een laserbehandeling weg laten halen. De eerste drie
34 methoden veranderen de huid erg en kunnen lelijke littekens geven. Een tatoeage weg
35 laten halen met een laserbehandeling is prijzig en duurt vaak lang. Je krijgt nooit garantie
36 dat de tatoeage helemaal verdwijnt.

37

38 .....

39 Neem de tijd om een ontwerp uit te kiezen. Denk er goed over na en doe het niet te
40 impulsief. Bedenk goed dat een tatoeage in principe blijvend is en dat het verwijderen
41 ervan duur is.

42 Tot slot: er zijn ook duidelijke tatoeages in de handel die er heel mooi uitzien, maar die
43 niet de pijn, het risico en de kosten met zich meebrengen van permanente tatoeages.

Bron: naar www.dokterdokter.nl (gepubliceerd in Lees >>, tijdschrift bij Diataal Plus.)